

Kommunikation og sprog (Skriftssprog)

Mål:

- At se alle børn som noget særligt
- At børnene har mod, er nysgerrige, er medmenneskelig og robuste
- At gøre børnene **"runde i bunden"**
- At se **"alle børn som nogen ikke noget"**
- At have fokus på **"at alle børn ville gøre det rigtige hvis de kunne"**
- At arbejde med **"svesken på disken"**
- At arbejde med skriftsprog, dialogisk læsning, sproggrupper, sprogkufferter og rytmik
- At arbejde tematisk sprogligt ud fra et årshjul

Vi har valgt at tage udgangspunkt i vores arbejde med "skriftsprog", som nedenfor er sat i sammenhæng med det pædagogiske grundlag

Beskrivelse af arbejdet med "skriftsprog"

I forbindelse med vores arbejde med den nye styrkede læreplan og dermed med børnenes kommunikation og sprog arbejder vi med skriftsprog. Vi er bevidste om, at børn skal støttes i at udvikle deres nysgerrighed og interesse for tegn, symboler og den skriftsproglige verden, herunder bogstaver og tal. Det er vigtigt, at vi støtter børnene i at udvikle dels deres ordforråd og begreber, dels deres interesse for det skrevne sprog, eksempelvis gennem deres legeskrivning og "højtlesning" af bøger.

Vi ved, at de erfaringer med skriftsproget, som børnene får i vuggestuen kan blive til nytte og glæde for dem senere i livet – allerede i børnehave og i skole.

Inspirationen til arbejdet med skriftsproget kommer fra Sverige, hvor to medarbejdere fra vuggestuen for mange år siden har været på inspirationstur. De blev begejstrede over den måde man kunne arbejde med skriftsprog på og de undersøgelser, som var blevet lavet.

Undersøgelser viser, at det lille barn har en højt udviklet visuel kapacitet, som kan udnyttes meget direkte i barnets sprogudvikling, hvis barnet både får lov til at høre ordene og ser billeder af dem, som er understøttet med skrift.

Undersøgelserne viser også, at de børn, som i en tidlig alder er blevet præsenteret for skriftsproget klarer sig meget bedre i skolen i forhold til læsning og skrivning sammenlignet med børn som ikke har haft noget med skriftsprog at gøre. Når ordene skrives på kort, bliver de pludseligt mere synlige og kan fastholdes, flyttes rundt, tygges i, krammes i hånden og gemmes i en æske, tages frem og kigges på. Ordkort passer godt til småbørns sensomotoriske indgang til verden, og de giver en mulighed for at bevidstgøre børnene i sproget som en genstand. Alt i alt handler det om, at skriftsproget skal gøres synligt så meget som muligt og børnene får mulighed for at se skriftsprog både på deres stuer og på andre fællesarealer, som alrummet, legeplads, garderobe og køkkenhave.

Barnesyntet

Når vi arbejder med skriftsprog i Regnskoven er vi meget bevidste om, at skriftsproget skal leges ind og være en sjov oplevelse for børnene. Det skal absolut ikke ligne en skole og skoleundervisning, hvor børnene **skal** lære alle bogstaver og tal. Børnene har ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo. Vi oplever f.eks., at nogle børn kan genkende navnene på alle stuens børn navne på deres navneskilte, der er nogen, som kun

genkender sit eget navneskilt og så er der nogen, som slet ikke kan "læse". Det er ikke så vigtigt, hvor mange skilte børnene kan "læse". Vores fokus ligger i, at alle børn opfattes grundlæggende som kompetente, de oplever nærværende voksne, som er anerkendende, viser omsorg og sørger for, at alle børn føler sig trygge til at kunne lære og udvikle sig i alle de læringsmiljøer, som vi tilbyder børnene i vuggestuen. Det at barnet kan se sit navn flere steder i institutionen viser dem, at **"Alle børn er nogen ikke noget"**.

Dannelse

Børnene tilegner sig nye færdigheder, når de først begynder at kunne genkende eget navn på ordkortene og måske til sidst kan genkende flere eller alle de andre børns navne.

Når mor/far bruger komme/gå tavlerne med barnet hver morgen og eftermiddag bidrager det med til at skabe en sammenhæng mellem vuggestue og hjem. Det giver barnet en succes, når det kan finde sit eget navn, en succes, det også kan dele med sine forældre.

Til samling bruger vi også ordkortene. Deres navn står på et ordkort på gulvet, så de ved, hvor de skal sidde. Børnene lærer efterhånden, hvor de skal sidde og flere af dem genkender også de andre børns navne og fortæller hvem der sidder hvor. Til samling lærer børnene også at vente på tur og komme i centrum, når de på skift skal ind i midten og finde deres navn, eller når der skal hentes mad og den voksne holder et ordkort med barnets navn oppe.

De voksne anerkender, opmuntrer, guider og vejleder. De yngre børn spejler sig i, hvad de store gør. Det samme gør sig gældende i børnehaven, hvor navnekortene også bliver brugt læringsmæssigt på forskelligvis til børnemødet.

Læring

Børnene lærer at indgå i fællesskaber, når vi fx bruger skriftsprog til samling og ved borddækning. Hvert barn bliver nævnt ved navn og skal prøve at finde sit ordkort. Barnet kommer i centrum med succes, når det lykkes. Børnene lærer at vente på tur, samt at de kan hjælpe hinanden, hvis det er lidt svært for nogle af kammeraterne, at finde sit navn.

Børnefællesskaber

Skriftsprog/ordkort er et fælles 3., som børn og voksne er sammen om. Alle børn inkluderes på deres præmisser og det anerkendes, hvis det er lidt svært eller interessen ikke rigtig er der.

Genkendelse og gentagelser af mestring af succes "jeg kan godt, troen på sig selv"

Når vi bruger ordkort fx til samling og når barnet kommer/går oplever barnet sig som en del af et fællesskab, hvor det bidrager eller mestre en opgave. Barnet bliver set og anerkendt.

Barnet oplever at befinde sig i forskellige positioner:

- At være i centrum
- At hjælpe
- At skulle have hjælp

Forældreinddragelse

På stuerne inddrager vi skriftsproget på mange måder.

Det enkelte barn har sin egen skrivekasse, hvor det kan øve at skrive bogstaver. Dette kan forældrene også opfordres til at gøre hjemme.

Barnet har sit navneskilt, som det tager fra garderoben om morgenen når det ankommer og sætter på stuen og flytter det tilbage om eftermiddagen, når barnet går hjem. Dette er en visuel og fysisk måde at vise "jeg er ankommet/jeg er gået" på, som forældrene kan støtte barnet i at huske.

Visuelt på stuen anvender vi skriftsprog på stole, gulv, huse, kasser, malerier og badeværelset.

Derved kan både det pædagogiske personale og forældrene indgå i en god kommunikativ dialog med barnet om hvad det ser, gerne vil have eller ikke kan nå, da det også er tydeligt for os hvad der fx. er i kassen (Det mindsker miskommunikation mellem barnet og den voksne, når barnet er i vuggestuen).

Når forældrene starter i vuggestuen er barnet ofte med til samling, sammen med en forælder, hvor vi dagligt anvender børnenes navnekort og her kan forældrene få indblik i at netop disse navneskilte er et vigtigt redskab i vuggestuen. Et redskab der giver børnene adgang til kendskab til og ejerskab over eget navn/ordbilleder og dermed deres egen identitet i fællesskabet, og som vi opfordrer forældrene til at anvende sammen med deres børn.

Børn i udsatte positioner

Alt efter barnets udsatte position, vil kendskabet til skriftsprog, ordbilleder og adgang til sin skrivekasse, give barnet mulighed for at øge sine kompetencer og færdigheder, på dette område når det er i vuggestuen.

Navnekortet kan tydeliggøre for barnet at det er en del af fællesskabet og barnets bevidsthed om dets selv.

Sammenhæng mellem overgangen fra vuggestue til børnehave

Ja i høj grad, da anvendelsen af navnekort og ordbilleder, og dermed skriftsprog, også anvendes i børnehaven. Dette er genkendeligt for barnet og børnehaven er derfor ikke helt "ny" i udseende.

Det er oplevet at børn fra børnehaven har været på besøg i vuggestuen og kunne genkende et andet navnekort; "der står Sofus", fordi barnet kan "læse" ordbilleder.

Derfor giver det god mening, og sammenhæng, at vuggestuen arbejder med skriftsprog i en tidlig alder således, at børnene kan genkende det i børnehaven og har en tidlig forståelse og afkodning af skrift, med henblik på at de skal i skole og senere lære at læse.